

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Feloldó szerkesztő háberbauer léta elűt a szerkesztőségi feloldó:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Égész évre 14 korona. Megyéd évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónap 1 „ 20

Győzelmes előnyomulásunk Szerbiában.

Az északi harctéren sikerrel küzdenek a szövetséges hadak. Szerbia teljes összeomlás előtt áll.

A mai nap is újabb győzelmekkel jár a szerb harctéren. Hadaink dacára a nagyon zordra változott időnek, fényes győzelemmel nyomulnak előre és már nagyon rövid idő csak Szerbia teljes összeomlása.

Főnt az északi harctéren a szövetséges hadak ismételt győzelmét már sejtetik a teljes diadalt. Mai híreink a következők:

HÁBORUNK AZ OROSZOKKAL.

Az oroszok válságos helyzete Censztochovánál.

Orosz Lengyelországban, mint azt Höfer vezérőrnagy ismételt jelentette, mintegy nyolc nappal ezelőtt új csata kezdődött, amelynek hevesebb és elkeseredettebb ütközete nem volt még a háborúnak. Olyan művészi, csodálatos mozdulatok előzték meg az ütközetet, a melyeket csak a történelem fog kellőképpen értékelni. A részünkről és szövetségeseink részéről végrehajtott zseniális, az ellenség előtt elrejtett érihetetlen visszavonulás önmagában olyan helyzetet teremtett, hogy csak meg kellett fordítani csapataink arcát az ellenség főereje már is válságos helyzetbe került.

Ha a jelek nem csalnak, az eddigi eredmények szerint itt katasztrófa vár az oroszokra. Az ellenség most kénytelen aránylag rövid vonalon mérközésbe bocsátkozni, a hol tömegeit kellőképpen se mozgálni, se érvényesíteni nem képes. Plićától északra Przycownál és Censztochovánál északra Klonnicznél a legutóbbi órákban súlyos vereséget szenvedtek a két fűz közé jutott oroszok. Csapataink, a melyeknek hősiessége vetekedik a vezetés nagyszerűségével, több ezer fog-

lyot ejtettek. A főhadiszálláson a hangulat kitűnő és több, mint bizakodó.

A lengyelországi nagy csata.

Berlin, nov. 23.

Berlinből jelentik a „Neues Wiener Tagblatt“-nak: Bármilyen szövegcsere és tartózkodás a keleti harcaintérről érkezett hivatalos jelentések, mégis már mostan is elmondhatjuk, hogy az oroszoknak nincsen mozgási szabadságuk. A hatalmas csata kizárólag a német, osztrák és magyar hadvezetés akaratára szorított folyik. A német, osztrák és magyar csapatok támadásainak az orosz sereg állandóan ki van téve. A kedvező stratégiai helyzetet a jelentékeny taktikai sikerek is fokozzák.

Berlin, nov. 22.

A helyzet az egész lengyelországi fronton állandóan és változatlanul kedvező, a harcok a legjobb eredménnyel és a legbiztosabb kilátásokkal folynak. A haditudósítók egybehangzó jelentése szerint a foglyok száma egyre növekszik és csapataink állandóan tért nyernek. Az oroszok a kis fronton kitérnek az ütközés elől és nagyobb erőket vonultatnak vissza, különösen a Plocktól délre és keletre eső területen. Lodz körül a harcok még folynak. Az innen délre eső területen a szövetséges seregek előnyomulása kedvező viszonyok között folyik. Az előretolt orosz csapatok megpróbálják ugyan egyes pontokon az ellentámadást, de ezeknek a sorsa állandóan azonos: a harc végén kénytelenek megadni magukat. Ez magyarázza, hogy a foglyok száma egyre felülmúlja a jólesőbb arányban növekszik. Az orosz jelentések tele vannak hazugságokkal, bár most már maguk is a vereséget és a visszavonulást, egy hét előtt még Krakó és Thorn ostromát ígérték, pedig egyik várat sem

tudták megközelíteni. Ma már szó sincs az orosz előnyomulásról ezekben a jelentésekben és vert orosz seregek vonulnak vissza a győzelmes szövetségesek elől a Vistula egész szögében a lengyelországi fronton.

Przemyslt és Krakót bevehetetlennek tartják.

Przemysl mostani, második ostroma alatt védőcsapataink, hogy az ellenséges támadások sikerét megbúsítsák, nagy erővel kitörték az ostromló sereg ellen. Erről adott már jelentést vezérkarunk. A Höfer vezérkari főnök helyettes nov. 20-iki jelentésében említett hadmozdulat nagyszerűen sikerült: meglepő és heves volt a ugyanakkor Przemysl egész tűzereje rejtetlen puszító tűzéssel fedente és támogatta a kitörő csapatok példátlan hősiességét. Egy tiszti szerint az oroszok vesztesége nagyobb volt ez alkalommal, mint az első ostrom egész ideje alatt. Egy aviatikus tisztnak azzal a jelentéssel tért vissza Przemyslből, hogy a védőcsapatok hangulata a lehető legjobb, az erődök sértetlenek, az élelmiszerkészlet akár egy évre is elég. Szakértő műszaki katonatiszt mondotta, hogy Przemysl éppen úgy, mint Krakó, bevehetetlen s ha Krakó ostromtárába kerülne, az is újabb tömegsírja lenne az ellenségnek, de rendületlenül állna mindvégig, akár csak Przemysl. Ezt a két várat bevehetetlennek lehet mondani, mert bevehetetlen az olyan vár, amely nem műteremtés, mint Namur és Lüttich, hanem elsősorban természetesen erőd, amelyeknek az előnyeit csak ki kell használni.

Megtizedelt orosz hadoszlopok.

Krakó, nov. 23.

A Krakóban és az északi harctéren végbemenő eseményekről érdekes részleteket közöl a „Nova Reforma“. Eszerint nov. 18-án délután 500 főnyi foglyocsoport vonult át a Lubic utcán. Orosz katonák voltak, akiket a Michalowice mellett vívott heves és győzelmes harcokban fogtak el. Este 2500 orosz foglyot vittek keresztül Krakó utcáin. Ez volt a legnagyobb orosz foglyozzállomány, amelyet eddig Krakóban láttak. 19-én reggel lamét 500 főnyi foglyocsoport érkezett. Mindebből látható, hogy a legutóbbi napokban a hadiszerecs és a mi csapataink részén volt. Ugyancsak 19-én reggel Koczmyrzov irányából na-

gyobb csoport sebesült katona érkezett. Ezek a katonák a Krakótól északra vívott harcokban vettek részt és azt beszélik, hogy az oroszok Zabierzowtól északra az osztrák és magyar tűzerej kereszttüzébe kerültek. Az orosz hadoszlopokat megízédelték. Az oroszok menekülésszerűen visszavonultak és csapataink üldözöbe fogták őket.

Lengyelországi offenzívánk előrehaladt.

Hivatalos jelentés:

A szövetségeseknek az orosz főerők elleni támadása Orosz-Lengyelországban az egész arcvonalon előrehaladt.

A Censztochovánál északra folyó harcokban két ellenséges zászlóalj megadta magát.

Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese.

Olasz lap győzelmes harcainkról.

Róma, nov. 23.

A „Vita“ című lap közli az osztrák és magyar főhadiszállásra küldött levelezőjének igen rokon-szenves hangú cikkét. A levelező beszélgetést folytatott egy magyar politikussal, aki utalt arra, hogy a háború Ausztria-Magyarország valmennyi néplapját egyesítette. A románok is igen vitázni harcoltak. Az oroszok kiűzése Magyarországból igen szép siker volt. A levelező hozzáfűzi, hogy Budapesten az élet egészen normális és óvatint az olvasókat, hogy az entent-sajtó híreinek felüljenek.

A wloclaweki győző.

Bécs, nov. 23.

A „Kreuzzeitung“ Hohensalzból érkező jelentéséből lelt közudomást, hogy Mackensen tábornok a tulajdonképpeni hőse a Lengyelországban Wloclaweknél lefolyt utolsó győztes csatánk. A erről szóló jelentés így hangzik:

Este egyenyed két órakor jelent meg Hohensalzbán a különkiadás, amely beszámolt az oroszok fölött Wloclaweknél aratott győzelemről. Csakhamar zúgni kezdtek a harangok a városban és nagy néptömeg gyülekezett össze. Mindentelől felhangzott a kiáltás:

— Hol van Mackensen tábornok, a tizedik hadsereg győztes vezére?

— A tiszti kaszinóba ment vacsorázni — válaszolták a beavatot-

tak - mire a tömeg arra felé húzódtott és hazafias dalok éneklése közben, várakozott arra, hogy a győztes megjelenjék. Amikor a tábornok az erkélyre lépett, a város egyik polgára üdvözlő szavakat intézett hozzá s ezeket mondotta:

- Az Isten meghallgatta Hohen-salza szívből fakadt imádságát és megadta nekünk a győzelmet. De mi most adjuk meg a köszönetet annak a férfinak, aki által Isten a diadalhoz jutott bennünket, a 10. hadsereg parancsnokának, aki Hohensalzt és Posent megmen-tette győzelmével az oroszok be-törésétől. Kiáltunk háromszor hur-rát megmentőnkre.

Viharzó hurrá kiáltás követte a szavakat, azután a nép elénekelte a „Heil dir im Siegeskranz“-ot, mire Mackensen tábornok vála-szolt s a neki szóló köszönetet áthárította tisztjaira, az ő kűs-eges segítőire, akik közben köré csoportosultak és a viléz csapa-taira, amelyeket ő vezényel. Buz-dította a tömegben levő fiatalágot, legyen épp oly derék és bátor, mint amilyen a német hadsereg. Beszédét ezekkel a szavakkal vé-gezte:

- Már most megmondhatom nektek, hogy fegyverszünet oroszok nem fogják állapítani Posen határait. Ettől többé senkinek sem kell félnie.

HIREK A NYUGOTI HARCTÉRRŐL.

Az ellenséges csapatok veszedelme Flandriában.

Milanó, nov. 23.

A Corriere della Sera legutóbbi számában a harctéri helyzettel foglalkozva azt jegyzi meg, hogy a franciák és az angolok helyzete az Ypern környékén nem valami kedvező, mert egy sikeres német oldaltámadás esetén az ellenséges csapatokat egyfelől a németek, másfelől saját maguk által előidé-zett áradás fenyegeti. A francia hadikritikusok ugyan azt akarják bebizonyítani, hogy az ellenséges csapatok harcvonala ellen egy ilyen veszedelmes oldaltámadást nem lehet intézni, de ennek az elméleti okoskodásnak kevés gya-korlati jelentősége van, mert a németek eddig is bebizonyították, hogy olyan stratégiai feladatok megoldására is vállalkozni mernek, amelyek elméleti szempontból kivi-hetetlenek, vagy legalább is vesze-delmeseknek látszanak.

SZERB HARCTÉR ESEMÉNYEI.

Támadásunk Lazarevac ellen.

Szerbia, nov. 23.

Csapatunk a Kolubara mentén haladva, elérték a lazarevaci had-állásokat. Csapatunk helyzetét megnehezítte, hogy a szerbek csa-patokra oszlova, guerrillaszerű har-

cot kezdtek. Ugylátszik, kerülik a nyílt harcot és nem akarnak al-kalmat adni katonáinknak arra, hogy általános ostromot kezdhes-senek.

Csapatunk ennek ellenére egy-másután szerezték meg a Lazare-vac körüli fontos stratégiai pon-tokat.

A havazás még egyre tart. A beállott téli idő nagy csapás a szerbekre, mert előre elkészített fedezékek tele vannak hóval és a legtöbb helyen kénytelenek újabb fedezéket keresni. A hideget nem igen állják, míg csapatunk, téli ruhával kellően ellátva, nem igen szenvednek a hideg miatt s lelkes szívóssággal nyomulnak előre, hogy a téli állandósulása előtt biz-tos és nyugodt hadállásokat fog-lalhassanak el.

Francia tüzekek Nisben.

Szófia, nov. 23.

Nisben fekszik sebesülve Tasko-sics őrnagy, Princip és társainak felbujtója és tanítómestere.

Szalontkiből 480 francia tüzeér érkezett Nisbe hat nehéz hejő-ágyúval, hogy innen Kragujevácsba menjenek.

Belgrádból menekül a lakosság.

Szavapart, nov. 23.

Obrenovácon túl operáló csa-patunk leküzdve az időjárás vi-szontagságot, hóban, lagyban sza-kadatlannal nyomulnak előre. Egy magasanan törzsliszt a szorbjai hadjáratról a következőket mon-dotta:

- Polytonos előnyomulásunk feltartóztatlan. A mi derék csa-patunk megállás nélküli jutsak előre s még a nagy hideg sem bír rájuk befolyással lenni. Amit a magyar katonaság művel, az egyenesen csodálatos. Ezzel szem-ben szerb sebesültektől és fog-lyoktól a főhadiszálláson azt hall-juk, hogy nyírúrháiban harcolnak és Belgrádból a polgári lakossá-got elküldötték. A belgrádi-kra-gujeváci országúton ezrével vo-nulnak a szekerek azonyokkal és gyerekekkel.

- Hadállásunk jelenlegi hely-zetéről nyilatkoznom nem szabad. Elég annyi, hogy kifünőbb pozi-ciót nem kívánhatunk magunknak. Veljevón túl csapatunk nagy el-lenállásra találtak, de tüzeérőnk szakadatlanul ostromolta a lövész-árkaikat.

Kragujevácnál lesz a döntő ütközet.

Szófia, nov. 23.

Nisből ideérkezett feltétlenül meg-bizható jelentés szerint a szerb had-sereg Kragujevácnál vonja össze egész haderejét, hogy ott egy utolsó döntő ütközetet vívjon az osztrák-magyar hadakkal. Bolgár politikai körökben nem sok re-ményt fűznek a szerb hadsereg-hez. Ugy vélik, hogy képtelenek lesznek elintézni az osztrák-ma-gyar haderőnek.

AZ OROSZ-TÖRÖK HÁBORU.

Összeütköztek a törökök az angolokkal.

Konstantinápoly, nov. 23.

Az Agence Ottomane jelenti a főha-diszállásról: A Hamidie cirkáló tegnap bombázta tuespei (Poti és Novoro-szijszk közti helység) radiotávíróállo-mását és az orosz petróleumraktára-t és elpusztította azokat.

November 18-án csapatunk és az angolok között Sehat El-Arabnál he-ves, kilenc óra hosszat tartó ütközet volt. Az ellenség vesztesége jelenté-keny. Az elfogott angolok kijelen-tették, hogy az angol csapatok főpa-rancsnoka is megsebesült. A „Lar-maris“ nevű ágyunaszádunkról tör-tént tüzelés közben egy lövegünk egy angol ágyunaszádot talált és robbanást okozott rajta. A haroról még hiányzanak a teljes részletek.

Éltetik a szent háborút.

Konstantinápoly, nov. 24.

A tartományokból egyre érke-znek táviratok, amelyek a szent háború proklamálásánál megnyil-vánult hangulatról tesznek jelen-tést. Damaszkusban Saladia sirjá-nál tüntetés volt, amelyen har-mincezer ember vett részt. A tömeg ezután az osztrák-magyar és a német konzulátus elé vonult, amelyek mellett élénk tüntetéseket rendeztek.

Konstantinápoly, nov. 23.

A lapok nagy örömmel közölnek Kalaat-Ul-Naal bevételét felelt.

Konstantinápoly, nov. 23.

A kormány Konstantinápoly elhagyására 48 órai haladékot adott Dimitrievicnek, a szerb követtség első dragománjának és Lazarevics dragománuspiránsnak, akik az Egyesült Államok segítség-vel elrejtőzve még itt maradtak. Mindketten holnap utaznak el.

Konstantinápoly, nov. 23.

A vidéki hatóságok utasítást kaptak, hogy szintén zárják be az angol, francia és orosz iskolákat, valamint a három hadviselő állam kórházait a francia templomokat szintén be fogják zárni. A lapok az iskolák bezárását azzal indokol-ják, hogy azok fészkel az ellensé-ges propagandának, ezenkívül több iskolában drótnélküli távira-tozásra alkalmas készülékeket fe-deztek fel. A lapok értesülései szerint a kormány a külföldi vállalatokhoz, különösen a kons-tantinápolyi testvérszolgálatokhoz kény-szergondnokot fog kiküldeni. Az angol, francia és orosz állampol-gárokat illetőleg, akiknek elutazá-sát két nap óta megakadályozták, a Tanács arról értesül, hogy a kormány ugyanolyan bánásmódban fogja őket részesíteni, mint az illető kormányok a török állam-polgárokat és azokat hadifoglyok-nak fogja nyilvánítani, ha az ellenséges államok ezt a török állampolgárokkal szemben tenai fogják.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Nov. 24. Kedd. Róm. kath. Lénárd hv. Protestáns Lénárd hv. Görög orosz október 25. Aréass és t. Nap kel 6 óra 51 perckor nyugszik 4 óra 35 perckor.

Időjárás. Lényegtelen hőváltozás és elvétel, inkább csak délen meg keleten, csapadékkal. Sürgönyprog-nózis: hűvös, délen, keleten elvételre csapadék Déli hőmérőskál: 10° fok.

- Sulyos sebesültek érkeztek Makóra. Tegnap a szegedi katonai kórházak igazgatója arról érte-sítette a vörös kereszt egyesület makói fiókját, hogy a mai napon 50 sulyos sebesült katonát szállít-tanak Makóra. Az értesítés folyán Rákossy Gyula rendőrszázados ma reggel Szegedre utazott, hogy a sebesült katonák szállításiánál jelen legyen. A sebesülteket szállító von-at ma délután 5 órakor, tehát jó félóra késéssel érkezett meg. Kü-lömben a rendes délutáni személy-vonat volt ez, melyhez öt kórházi kocsi volt csatolva. Nem érkezett ugyan 50 sulyosan sebesült, mint ahogy az jelezve volt, hanem 37 igen sulyos és 18 könnyebben sé-rült. A sulyos sérülést katonák a kórházvonaton hordágyakon feküd-tek és őket ezekkel együtt emelték le a tűzoltók a vonatról. Kocsikra nem lehetett tenni ezeket a nagyon beteg embereket, hanem a polgár-örög tagjai hordágyon hordták be őket. Közülük harmadát az inter-nátumban, hetet pedig a megyei kórházban helyezték el. Ezek a katonák a díli harctérről valók és Veljevónál sebesültek meg. Itt emléjtük meg, hogy szerencsétlen testvéreinket Mató város kőör-sége igaz szeretettel fogadta. A vasútnál megérkezésük után jó meleg téval látták el. Bár igen sulyosan sérült emberek ezek, de az itteni gondos ápolás majd vissza-adja erejüket és remélhető gyó-gyulásuk.

- Hová küldhetők tábori posta-csomagok? A hadügyminiszter saj-tóirodája közli: A hadügyminisz-teriumhoz számtalan megkeresést intéznek azért, hogy egyes, tábori posták, amelyekhez időő-szerint küldemények nem tovább-bíthatók, mikor kezdik meg ismé-müködsüket. A kérdészköddé-sekre lehetetlen egyenként vála-szolni és a hadügyminiszterium ezton közli, hogy a tábori posta-forgalom általában attól függ, hogy az a viszonyok megengedik-e. A forgalom megkezdését és szű-netelését a hadtábori főparancs-nokság állapítja meg, a hadtá-pvonalak állása szerint és így a tábori postákra a hadügyminisz-terium semminemű befolyást nem gyakorolhat. A változások küön-ben mindenkör a legzártebb körben publikáltatnak.

- Hét fillér egy kiló burgonya. Persze, nem Makón, itt - a kö-ték jóvoltából - éppen kétszer annyi. Hanem Temesvár az a boldog város, amelynek tanácsa a lakosságot - egyebek közt - olcsó burgonyával is ellátja. A tanács öt készleteket vásárolt, még pedig olyan olcsó áron, hogy a burgonya kilogramját 7 fillérről árusíthatja, az erre kijelölt csarac-kokban. Ujpestről pedig azt jelen-tik, hogy a város tizenhét wagon olcsó burgonyát szerzett be és beszerzést áron árusítja a lakos-

ságnak. A város ezenkívül hatósági mézárskéket állított fel, mely kitűnően bevált. Vajon nem lehetne ezt a jó példát nálunk is követni?

A katonai szállítások és a — ki-járók. A hadügyminiszterium hivatalosan közli: Tekintettel arra a körülményre, hogy katonai szállítások elnyerésére nagyszámu nem-hivatásos ember törekszik, szükségessé látják kiemelni, hogy katonai szállítások kizárólag olyan cégeknek vagy személyeknek adhatók ki, akik azt, amit ajánlanak, lényegesen maguk szállítani is tudják. Múltán a hadvezetőség természetesen a legnagyobb súlyt helyezi arra, hogy a gyárosokkal, termelőkkel, iparosokkal maga lépjen ériatkozásba, a legfontosabb érdeke minden érdekeltnek, hogy ajánlatokat katonai szükségleti cikkekre vonatkozólag mindig közvetlenül, vagyis bármilyen közvetítő igénybevétele nélkül küldjék be a hadügyminiszteriumnak, vagy az illető katonai hatóságnak, intézkedések és pedig kizárólag posta útján. Személyesen beajuttatott ajánlatok csak kivételesen és csak az illető szállítótól vagy azoknak megfelelően igazolt képviselőitől, a kik a cég igazolványát bemutatni tartoznak, fogadják el.

— Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek: Novaszol György Czavallaga Genovéva Teréziával. — Házasságot kötöttek: Veszteg István János Sirokmán Rozáliával, Takács Ferenc Szilágyi Máriával. — Elhaltak: Császi Mátyás 7 éves, Ádám Juliánna Székely Mihályné 51 éves, Miklós Rozália özv. Sipos Ádámné 82 éves korában.

Egy asszony felebbezése.

Szomorú kulturkép az ipariskolai bizottságból.

Egy felebbezés kepcsn, melyet egy asszony adott ma be az ipariskolai bizottsághoz, érdekes dolgokat juttatnak nyomára, mely ha a fővárosi lapoknak tudomására jutna, pár napig nagy tárgyat képezne ismét Makó város az ipariskolai bizottságnak egy szembe-szóko kulturális tévedése, vagy talán inkább elfogult, de a jogos kritikát minden körülmények között kihívó eljárása miatt.

Az eset röviden a következő: Lapunk munkatársa Grosz Henrik mint tanító, 9 év óta az egyik rajztanítói állást töltötte be a makói iparos tanonciskolájánál. Közvetlen dolog, hogy az ipariskola tanítói ez évben újra választották. Grosz Henrik, ki különben mint több más tanító társa hadba vonult, előzőleg benyújtotta pályaművét a tanítói állásra. Az ipariskolai bizottság október elején vette meg a választást. Grosz Henriket azonban nem választották meg, hanem helyette egy szabómester, tehát tanítói oklevél nélküli embert választottak meg tanítói állásra. Grosz Henrik, mint jeles tanító, már nem egyszer részese volt erkölcsi és anyagi jutalomban a köznevelési bizottság részéről. Így nagyon különös az, hogy éppen akkor, mikor több hadbavonult társait ismételtelen mind megválasztották. A dolog okait most, bár ismerjük, még sem írjuk

meg, csak azt közöljük, hogy az ipariskolai bizottság határozata a hadbavonult Grosz Henriknek kézbesíthető nem volt, így Makón tartózkodó nejeinek kézbesítették azt ma, ki látva az igazságtalanságot, a következő felebbezést adta be:

A makói iparostanonciskola tan. bizottságának.

Makón.

Az iparos tanonciskola tekintetes Bizottságának 59—1914. számú határozata szerint hadbavonult férjemet, Grosz Henrik okleveles tanítót nem választották meg arra a rajztanítói állásra, melyet 9 éven át fölöttes hatóságának a legnagyobb megelégedésére betöltöttem, hanem helyét egy tanítói oklevéllel nem bíró Szabó István nevű makói szabómesterről töltötték be.

Múltán hadbavonult férjemnek a tekintetes bizottság értesítése kézbesíthető nem volt, az nekem kézbesítetvén, alábbi indokolásaim alapján mély tisztelettel

felebbezéssel

élek. A tekintetes bizottság határozata káros az iparoktatás ügyére, mert a törvény világos rendelkezésének homlokegyenest ellenkezőleg egy pedagógiai ismereteket megkövetelő állást egy okleveles tanító mellőzésével egy iparos emberrel töltötték be.

Amilyen törvényellenes a fenti számú határozat, éppen olyan sérelmes az értesítés: Grosz Henrikre, ki 9 éven át töltötte már be a kiváló munkát megfelelőleg ezt az állást, akkor amidőn többi hadbavonult kártársai mind megválasztottak és csupán csak őt mellőzték és helyét egy iparos emberrel töltötték be.

Mind ezek alapján mély tisztelettel kérem a tekintetes bizottságot, méltóztatásuk jelen felebbezésem illetékes helyére ajuttatni, hol is mély tisztelettel kérem, méltóztatásuk férjem ügyét a törvény és méltányosság szerint elbírálni és őt ipariskolai rajztanítói állásába visszahelyezni.

Makó, 1914. évi november 23. Maradtam kiváló tisztelettel Grosz Henrikné.

Körülbelül felmentve érezzük magunkat az alól, hogy Grosz Henrikné felebbezéshez külföldesebb kommentárt fűzünk. Nem lehet azonban elhallgatni azt a körülményt, hogy mikor az ipariskolai bizottság meghozta határozatát, előtte nem lebegett a tanítói, illetve az iparoktatás kérdése. Vagy egy fölöttes tanító, vagy nagy elfogultság képesek a dolog tulajdonképeni rugóit. Mindkettő egyforma hiba. És azokat, akik csak ilyen csekély lelkiismeretességgel intézik az iparoktatás ügyét, be kellene adni 3—4 évre a Grosz Henrik iskolájába, mert bizony ez a tanító megérdemelték őket arra is, hogy mi a pedagógusok az oktatás, tehát a legfontosabb közhely iránti kötelessége.

A törvény szellemét leginkább az lengi át, sőt egyenesen kifejezésre is jut a törvényben, hogy az iparos tanonciskolában a tanítókkal szemben a magasabb képességű tanárok alkalmaztatásának. A múltban ezt mindig szem előtt tartotta a bizottság, most pedig mindenben kultúra magát, teljességgel a törvényt. Tanítónak szabómestert alkalmazott. Ezen a címen alkalmazható volna különben bármely más iparost is, mert végeredményben minden ipar becsülné, de tanítónak még sem alkalmazhatók sem a pékek, sem a bográrok, sem a kovácsozók, de még a szabók sem.

Magyarország harmincezer tanítója között ma már nincs egy sem, kinek oklevele ne volna. Ilyen

csak egy van Makón Szabó István személyében. A makói ipariskolai bizottság ezáltal nemcsak maradtársának adta tannjelét, de mintegy visszatolta az időt a 70-es évek korára, midőn az 1868. évi XXXVIII. törvény cikk keletkezése után, mely az oklevél kötelezettségét írja elő, még jó ideig tisztán kegyelemből több oklevél nélküli tanító működött.

Vagy talán ilyen kegyet akar gyakorolni ez alkalommal az ipariskolai bizottság? Ez sem helyes. És mi azt hisszük, hogy a fölöttes hatóság tudni fogja kötelességét és megkorrigálja az ipariskolai bizottságnak kulturális tévedését.

Hőseink nagy albuma.

Felhívás a harctéren levő hőseink hozzátartozóihöz.

Lapunk szerkesztősége és kiadó-hivatala, mely e rémes háboru tartama alatt a nagy közönségnek nem csak lapunk útján szolgált a legjobb utbaigazításokkal és jó tanácsokkal, de bárkinek is minden időben minden tekintetben rendelkezésére állott, hazafias és szent kötelességétől vezérelve, elhatározta, hogy egy nagy és fényes albumban (képcsernok) megörökíti mindazoknak arcképét, kik a harctéren megsebesültek és vérsűz ömlésével pécsették meg szent küzdelmünket, megörökíti mindazoknak arcképét, kik hősi halálukkal szentelték meg honfiul esküjüknök hűséges fogadalmát és ma már idegen földben nyugedzanak a legmagasabb és legszentebb célok hevélete által áthatott lelkeiktől megvált porhüvelyek,

de megörökíti mindazoknak a hőseink arcképét is, kik a hadba vonulva, itt hagyták minden támasz nélkül a szerető szülői, gyöngéd hitvest, síró gyermekét és zokogó testvérét. Nagy vállalkozásunkban a sebesültek, elhaltak és a küzdő hősök makói és csanádmegyei litkaon maradoitaihoz fordultunk, hogy bennünket ép oly hazafias, mint nekéz vállalkozásunkban támogatni sziveskedjenek. Nem nyereszkedésre van vállalkozásunk alapítva, mert kiadásaink fedezésére mindenkitől, kinek apja a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol, akinek férje a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg küzd, akinek fia a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol, akinek testvére a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol, hogy ezeknek arcképét az adatok pontos megjelölésével (név, rang, ezredszám, polgári foglalkozás, mikor és hol sebesült, vagy eset el) e hó 30 ig 1 korona díjjal együtt, mely költségeink részbeni fedezésére szolgál, beküldeni sziveskedjenek.

A makói, illetve csanádmegyei hősök nagy arcképcsernokából nem szabad hiányozni egyetlen hősünknek sem. Kérjük tehát Makó és Csanádmege közönségét, hogy szerkesztőségünkkel és kiadó-hivatalunkkal támogatni sziveskedjenek az által, hogy hozzájuk

tartozó hőseinknek arcképét a fenti adatokkal mielőbb küldjék be, hogy ez által részeseivé váljanak a mi nagy és hazafias célunk megvalósításának. Minden arcképet sértetlenül vissza küldünk, illetve vissza adunk és a megmaradó listza jövedelmét a legnemesebb célra, a vörös kereszt támogatására fordítjuk.

Tisztelettel: A „Makói Független Ujság” szerkesztősége és kiadóhivatala.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei. (658)

87. fejezet. Az új gróf.

Ah, ugy! mondá a rendőrök egyike.

De talán nem is igaz. Bizonyára a rablók egyike vagy... Nos? kérdé a gróf büszkén. Nem hallottátok volna még a Del Monte nevet? De hallottuk. Az én vagyok.

És ime itt van a kisasszony, az meg fogja mondani, hogy szabadtöltője vagyok.

Hlazen látjátok, hogy önkényit jön velem, nem is szabódik. Márta megerősíté a gróf szavait.

Hoi vannak hát azok a zslványok? kérdék a lovas rendőrök. Del Monte vaktából magyarázott nekik valamit.

Ezen az úton menjetek vissza, a szerpentinán kapaszkodjatok fel a hegyre, a fekete sziklánál kanyarodjatok jobbra.

Egyébiránt azt hiszem, lövéseket is fogtok hallani, mert embereim is küzdenek a rablókkal.

Beriangyukból már ki vannak verve, tehát könnyen rákaphatnak.

A rendőrök rögtön megfordultak a neki vágaltak a hegyeknek.

Del-Monte pedig szerkanyuba kapta lovát a továbbágitott. Így ériék el a külső Appia-utat és csakhamar a gróf kastélyát.

A hatalmas kapu előtt megállott. — Ez nem Morello herceg kastélya, hiáltott fel Márta.

— Igaza van, drága kisasszony. A kastély az enyém. De ez nem baj.

Én kegyedet ide hoztam, mert azt akarom, hogy a kegyed kiszabadításának érdeme egészen az enyém legyen.

A herceg majd holnap eljőhet kegyedért.

De higylé el, kegyed nem ahhoz a vén emberhez való. Ó engem az örüléig szeret.

— Akkor hát jöjjön érte! jelenté ki Del-Monte.

Amint kihajnalodik, izemni fogok neki.

Csengetésére kinyitották a kaput. — Méltóztatásuk velem jönni, mondá Del-Monte gróf Igea udvariasan és karját nyújtotta Mártának, ki nem merse megmentőjét azzal megsérteni, hogy el nem fogadja karját. A nehéz kapu becsukódott mögöttük.

(Folyt. köv.)

Táncitanítási felhívás.

Alulírott van szerencsém igen tisztelt szülők és gyámok b. tudomására hozni, hogy 1. évi december hó 1-én

a téli időnyre a táncitanítást

megkezdem. Tanítani fogom úgy a régi, mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim ezeket teljesen elsajátíthassák, a tanítást határidőhöz nem kötöm. Addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot a legkifűnőbbben el nem sajátítottak. Minthán pedig én a városban már évtizedek óta működöm, a n. é. közönség legnagyobb megelégedése és legteljesebb elismerése mellett, ez elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy táncintézetemben az illem és a rend legfontosabb betartása mellett folyik a tanítás s így minden szülő bátran reám bízhatja gyermekét. — Tanítom táncokon kívül az illemet, a társaságban való viselkedést és a csinos testtartást. Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beírni sziveskedjenek.

Iratkozni mindenkor lehet lakáson, Gróf Vay-utca 250. sz. a., hol most is esténként állandóan folyik a tanítás.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradok

tisztelettel
Schwarz Miksa
okl. táncitanító.

POÓR ENDRE

gyógyyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvörösség és mindenféle bőrtisztálanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfijító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfijító 1 korona piperezserek több kiállításos érmeikkel lettek kiállítva.

BÖRCSÖK LAJOSNÉ

női varrónő és fodrásznő

akár a varrást, akár a fodrászatot háznál is elvállalja.

Lakás: Acsev. állomás épület.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting” Diesel motorok

Szivtűgáz

:: és benzínmotorok. ::
Cséplőgarnitúrák benzin- és nyersolajlokomobillal. Benzines magánjárók.

Meglepő újdonság!

Nyersolajmotorok
keresztfejvezetékekkel.

Gellért Ignác és Társa mérnökiroda
Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.

Saját érdekében kérjen! Juttatni! Áránálant! Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Egy szobás

garzon lakás

előszobával, vilanyvilágítással, kis verandával KIADÓ.
Cím a kiadóhivatalban.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen
A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG”-ba.

A HÁBORU

fejleményeire ugyszólván minden ember kíváncsi és megkeltőzetett szorgalommal olvassa azoknak a napilapoknak híradásait, amelyről meg van győződve, hogy legjobb értesülései vannak. — Ma már — kevés kivétellel — minden

MAKÓI

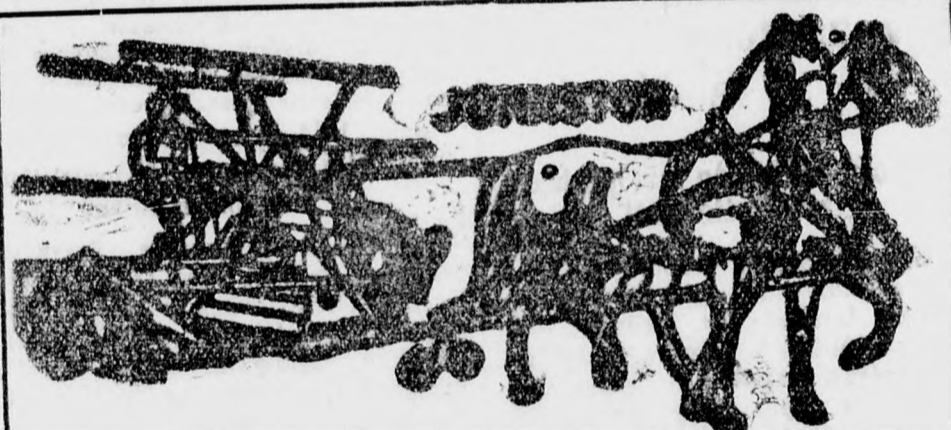
ember csakis olyan újságot olvas, amelyből világosan látja, hogy az a lap az ő szószólója is és az ő érzelmeivel egybe vág. Így nemhogy Makón, de vidéken sem nagyon sok

FÜGGETLEN

érzelmi ember van, akinek már kora reggel az asztalán ne volna a „Makói Független Ujság” az napi száma újabbnál-újabb hírekkel telve. — Ha pedig valakinek valami eladni, venni vagy haszonbérbe adni valója van, ezen közkedvelt

UJSÁG

meghozza a kívánt eredményt, mert őiosóságánál és megbízhatóságánál fogva Csanádvármegye legelterjedtebb napilapjai között foglal helyet. — Egyszeri hirdetés mindenki meggyőz az elmaradhatatlan biztos siker felől. 0 0
Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi-tér 2 sz.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házamban gazdasági gépraktáramban) a legújabb modelű **JOHNSTON** — eredeti — kéveköltős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsátom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami lényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica űltető is. — Ugy az aratógépek, mint a kukorica űltető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. — Raktáron tartok kiftűnő Sisal-féle kéveköltő zsineget, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tüköracél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu veaszó utánzatu vas-pálcás boronákat, répa és szecskavágókat. — Együttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő gépemmel a legkomplicáltabb munkákat végzem. — Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. — Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám.
Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron.
Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

LEGJOBB LIKÖRÖK ÉS RUM

készíthetők házilag a CSILLAG-ESSENCIAKKAL a hozzájuk mellékelt készítési utasítás szerint. Egy üveg kivonat ára 50 fill. Kapható egyedül

POPPER GYULA

drogériájában, Makó, (Fűtér.)

Kapható következő fajokban:

Absinth	Kávé
Allasch kőmény	Maraschine
Angol keserű	Meggy
Anisette	Monta
Ananász	Narancs
Cacao barna	Őszi barack
Chartreuse	Rosztoposin
Csészárkörte zöld	Rózsa
Curaso	Vanilla
Kajsziin	